
Karel IV. opět usedne na trůn

Když byl 4. září roku 1347 korunován jedenatřicetiletý Karel IV. českým králem a jeho manželka Blanka z Valois se stala českou královnou, věděla o tom celá Praha. Poddaní nového českého krále přihlíželi slavnostním průvodům a jejich pozornosti neušla ani přítomnost všech tehdejších důležitých šlechticů nebo biskupů. Podle historiků se zprávy o korunovaci Karla IV., jejíž přípravy tehdy zabraly zhruba rok, rychle šířily po celém království.

Podobný zážitek, jako měli Pražané ve čtrnáctém století, nebo alespoň jeho obraz, by mohla lidem nabídnout rekonstrukce korunovace Karla IV., která se uskuteční během prvního zářijového víkendu. Historici z Ústavu dějin křesťanského umění a odborníci z Ústavu dějin umění Akademie věd totiž na 3. a 4. září připravili program, který má co nejvěrněji připomenout to, jak Karlova korunovace v roce 1347 vypadala.

„Naším cílem je rekonstruovat středověkou korunovační liturgii na základě historických pramenů a dochovaných reálií,“ říká vedoucí projektu a historik dějin křesťanského umění Miroslav Smaha.

Historici proto nechali vyhotovit například přesné kopie rouch a oděvů, které budou odpovídat do detailu svým dobovým předlohám. Jako koruna poslouží kopie svatováclavské koruny a gotické žezlo i jablko vyrobil šperkař podle předlohy pohřebních insignií krále Přemysla Otakara II.

„Jak vypadalo původní složení gotických královských insignií v době Karlovy korunovace roku 1347, nevíme, neboť ke gotické svatováclavské koruně dnes patří renesanční žezlo a jablko ze 16. století,“ vysvětluje Smaha.

Historickou spojitost však bude mít i místo, na kterém se rekonstrukce korunovace uskuteční. Karel IV. byl totiž korunován v tehdejší Spytihněvově bazilice svatého Víta, která od jedenáctého století stála na místě dnešní svatovítské katedrály na Pražském hradě. A právě tam historici rekonstrukci umístili. Původně se sice uvažovalo o bazilice svatého Jiří, nakonec byla ale vybrána větší katedrála svatého Víta.

Samotný obřad se uskuteční v neděli 4. září ve 13 hodin a jeho podobu historici vypracovali podle rukopisu Řád korunovace českého krále, který pro svou vlastní korunovaci nechal sepsat sám Karel IV.

Kejklíři i průvod na Vyšehrad

Kromě korunovačního obřadu ale v Praze o víkendu proběhne ještě několik dalších akcí, které by měly události roku 1347 připomenout. „Celé korunovační slavnosti mají veřejnosti přiblížit historické události v takové podobě, v jaké je zažila středověká Praha na počátku září roku 1347. I tehdy korunovační obřady probíhaly dva dny,“ popisuje Smaha. Korunovačnímu obřadu ve středověku předcházela například slavnostní průvod. V sobotu večer se tak i současní návštěvníci korunovačních slavností budou moci zúčastnit takzvané vigilie. Představitel Karla IV. se během ní vydá v doprovodu své družiny na Vyšehrad, aby navštívil rotundu svatého Martina a v bazilice svatého Petra a Pavla uctil přemyslovské památky.

V prostorách Karolina na Ovocném trhu bude zase po oba dny možné navštívit historický program s názvem Život ve středověké Praze. K vidění budou například ukázky řemesel, vystoupení kejklířů, ohňové představení nebo ukázky středověkých tanců. Na Staroměstském náměstí se v neděli od 17 hodin zúčastní v té době už korunovaný Karel IV. dvorské hostiny, po které bude v 18 hodin následovat velký rytířský turnaj na koních.

Hostinu i rytířský turnaj ostatně zažila Praha i během původních slavností ve 14. století. Tehdy se však odehrávaly na Havelském trhu u kostela svatého Havla. „Po korunovaci se dlouho oslavovalo nejen v Praze, ale i po celé zemi,“ připomíná průběh skutečné korunovace historik Smaha.

Samotná rekonstrukce korunovace v katedrále svatého Víta ovšem veřejnosti přístupná nebude, a to kvůli omezenému prostoru katedrály. Lidé však budou moci celý obřad sledovat v přímém přenosu na velkoplošné obrazovce, kterou pořadatelé umístí na Hradčanské náměstí. Pro potřeby historiků i učitelů dějepisu z rekonstrukce navíc vznikne také filmový dokument.

Fakta Program slavností Sobota Karolinum – středověký jarmark (10.00–18.00), Vyšehrad – příchod procesí (16.00), loučkový průvod z Vyšehradu na Pražský hrad (18.00–20.45), katedrála sv. Víta – nešpory (21.00) Neděle Katedrála sv. Víta – rekonstrukce korunovace (13.00–14.30) v televizním přenosu na Hradčanské náměstí, korunovační průvod z Hradčanského náměstí do Rytířské ulice – (15.00–16.30), Staroměstské náměstí – rytířský turnaj na koních, ohňové představení (18.00–20.30) Pozn.: Kompletní program na www.korunovacnislavnosti.cz

Foto popis| Královský pár Herci, kteří během slavností ztvární Karla IV. a jeho ženu Blanku z Valois, budou oblečeni do historicky věrných šatů. Ty nechali historici vytvořit speciálně pro rekonstrukci korunovace.

Foto autor| Foto: Univerzita Karlova

O autorovi| Martin Bajtler, redaktor MF DNES